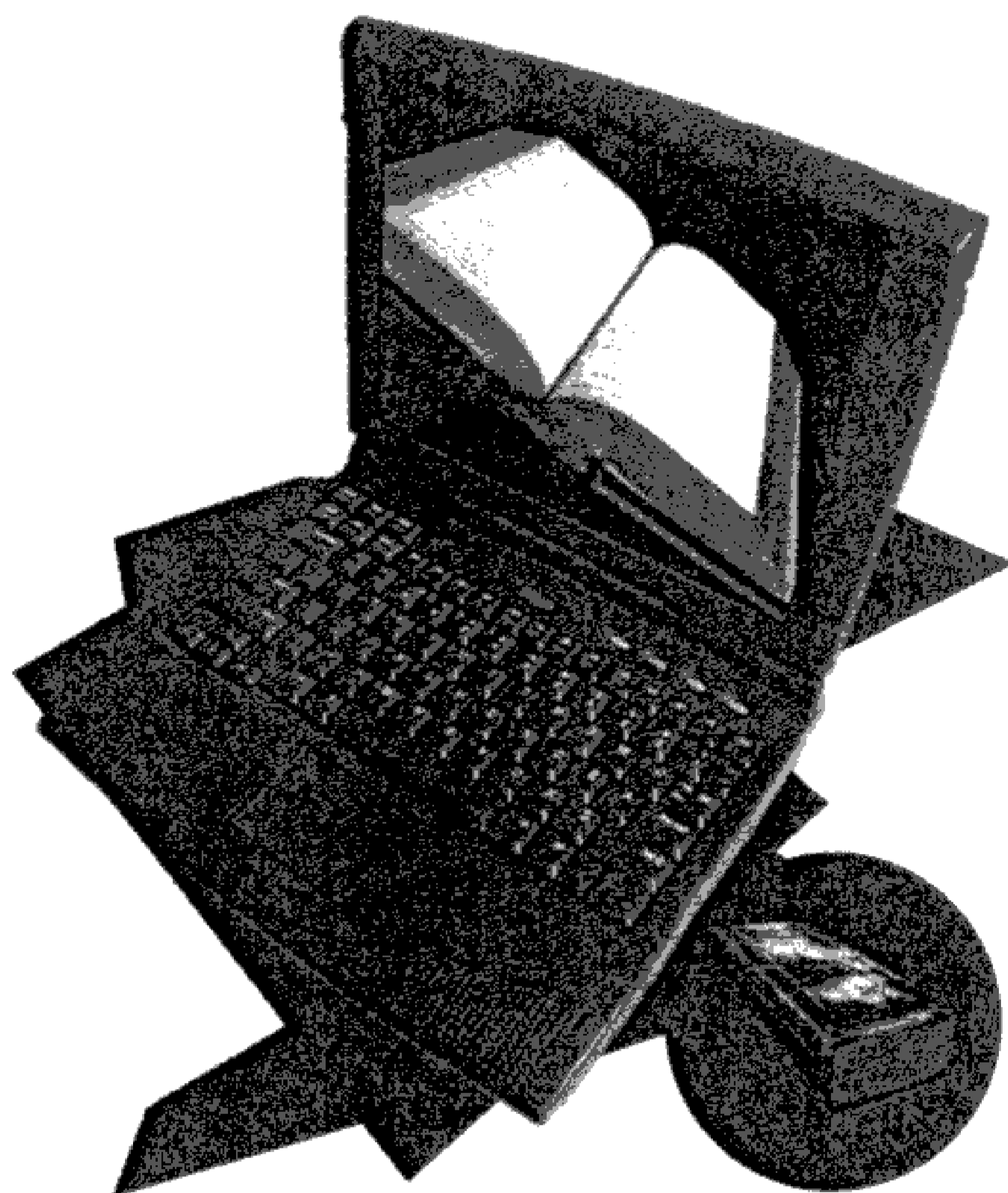


10ο Πανελλήνιο Συνέδριο
Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών

10th Panhellenic Academic
Libraries' Conference



ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

**Το Μάνατζμεντ
στις Ακαδημαϊκές
Βιβλιοθήκες**

**Management
in Academic
Libraries**

15-17 Οκτωβρίου 2001
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

15-17 October 2001
University of Macedonia

 **ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ**
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

 **ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ**
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Πρόγραμμα

Δευτέρα 15/10/2001

| | |
|-----------------|--|
| 08:30-09:30 | Προσέλευση - Εγγραφές |
| 09:30-10:00 | Χαιρετισμοί - Έναρξη Εργασιών Συνεδρίου |
| Πρωινή Συνεδρία | |
| 10:00-11:45 | 1^η Θεματική Ενότητα: Μάνατζμεντ Βιβλιοθηκών |
| Συντονισμός: | Κ. Μαργαρίτης, Ανππρύτανης, Καθ. Τμ.Εφ.Πλ. του Πανεπιστημίου Μακεδονίας Α. Φράγκου, Προϊστ. Δ/σης της Υ.ΒΙ.Π. του Πανεπιστημίου Μακεδονίας |
| 10:00-10:20 | Μιχάλης Τζεκάκης, τ. Διευθυντής της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Κρήτης Το Προφίλ του Διευθυντή μιας Ακαδημαϊκής Βιβλιοθήκης Σήμερα. |
| 10:20-10:40 | William Hannaford, Director, The Eliot Pratt Library, Goddard College, Η.Π.Α. Managing Change: Socratic Wisdom in Practice. |
| 10:40-11:00 | James W. Allard, Jr., Ph.D., Associate Professor of Philosophy, Montana State University, Η.Π.Α. A Role for Faculty in Academic Collection Development. |
| 11:00-11:30 | David Kohl, Dean and University Librarian, University of Cincinnati, Η.Π.Α. Learning from Our Experiments: The Remarkable Implications of OhioLINK and HEAL-Link Electronic Use Data for Collection Development. |
| 11:30-11:45 | Συζήτηση |
| 11:45-12:10 | Διάλειμμα για Καφέ |
| 12:10-13:25 | 1^η Θεματική Ενότητα [συνέχεια] |
| 12:10-12:30 | Alison Buckholtz, Associate Enterprise Director, SPARC -- The Scholarly Publishing & Academic Resources Coalition, Washington DC, Η.Π.Α. Igniting Change in Scholarly Communication: A Progress Report from SPARC. |
| 12:30-12:50 | Χρυσή Κουμάκη, Βιβλιοθηκονόμος & Προσωπικό Στήριξης της Ψηφιακής Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Κρήτης Η Ψηφιακή Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κρήτης: Αρχές Διαχείρισης. |
| 12:50-13:10 | Δάφνη Κυριάκη-Μάνεση, Ειδική Γραμματέας Θεμάτων Εποπτικών Μέσων Διδασκαλίας, Εκπαιδευτικής Τηλεόρασης, Βιβλιοθηκών και Ιστορικών Αρχείων ΥΠΕΠΘ, Επίκουρος Καθηγήτρια Τμήματος Αρχειονομίας Βιβλιοθηκονομίας του Ιόνιου Πανεπιστημίου Διονύσης Μοσχόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Αρχειονομίας Βιβλιοθηκονομίας του Ιόνιου Πανεπιστημίου Γεωργία Προκοπιάδου, Βιβλιοθηκονόμος, Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης Διαχείριση Πληροφοριών Κυβερνητικών Δημοσιευμάτων: Εφαρμογές στα Φύλλα της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως. |
| 13:10-13:25 | Συζήτηση |
| 13:25 - 15:00 | Γεύμα |

**ΠΡΑΚΤΙΚΑ
PROCEEDINGS**

10^ο Πανελλήνιου Συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών
10th Panhellenic Conference of Academic Libraries

**Το Μάνατζμεντ στις Ακαδημαϊκές
Βιβλιοθήκες
*Management in Academic Libraries***

Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
15-17 Οκτωβρίου 2001
University of Macedonia
15-17 October 2001

Δάφνη Κυριάκη-Μάνεση

Ειδική Γραμματέας Θεμάτων Εποπτικών Μέσων Διδασκαλίας,
Εκπαιδευτικής Τηλεόρασης, Βιβλιοθηκών και Ιστορικών Αρχείων ΥΠΕΠΘ
/ Επίκουρος Καθηγήτρια Τμήματος Αρχειονομίας Βιβλιοθηκονομίας
Ιονίου Πανεπιστημίου

Διονύσης Μοσχόπουλος

Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Αρχειονομίας Βιβλιοθηκονομίας Ιονίου
Πανεπιστημίου

Γεωργία Προκοπιάδου

Βιβλιοθηκονόμος, Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης

Daphne Kyriaki-Manessi

*Special Secretary of Libraries, Archives, Educational Television and Educational
Media, Greek Ministry of Education and Religious Affairs, Ass. Prof., Dept. of
Archives and Library Sciences, Ionian University, Greece*

Denis Moschopoulos

Ass. Prof., Dept. of Archives and Library Sciences, Ionian University, Greece

Georgia Procopiadou

Librarian, National Documentation Centre, Greece

Διαχείριση πληροφοριών κυβερνητικών δημοσιευμάτων : εφαρμογές στα Φύλλα της Εφημερίδας της Κυβέρνησης *Government Documents Information Management : Applications to the Official Gazette*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το Ιόνιο Πανεπιστήμιο σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης υλοποιεί το έργο της κωδικοποίησης των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβέρνησης του ελληνικού κράτους βάσει διεθνών προτύπων καταλογογράφησης, κωδικοποίησης και θεματικής επεξεργασίας. Η βιβλιογραφική βάση δεδομένων ενισχύεται από την ύπαρξη θησαυρού θεματικών όρων, ενώ τα παραγόμενα εργαλεία αναπτύσσονται προς τρεις διαφορετικές κατευθύνσεις:

- Την ανάπτυξη λεξικού διοικητικής ορολογίας
- Τη σύνταξη διοικητικής εγκυκλοπαίδειας
- Τη δημιουργία διοικητικού άτλαντα με ποσοτικά δεδομένα

Το έργο, που μέχρι σήμερα έχει καλύψει την οθωνική περίοδο (1833-1862), αποβλέπει στη δημιουργία ενός πολυμορφικού πληροφοριακού εργαλείου στρατηγικής σημασίας στο χώρο της διοικητικής επιστήμης και το οποίο απορρέει από τις βασικές αρχές διαχείρισης γνώσης. Η μεθοδολογία υλοποίησής του στηρίζεται στο διεπιστημονικό χαρακτήρα της βιβλιοθηκονομίας και στη συμπληρωματικότητα που μπορεί να παρουσιάσει με μια σειρά γνωστικών πεδίων όπως αυτό της διοικητικής επιστήμης. Κατ' επέκταση η μεθοδολογία αυτή μπορεί να αποτελέσει πρότυπο αντίστοιχων συνεργασιών των επιστημόνων της πληροφόρησης με τους επιμέρους κλάδους των επιστημών.

Ο σχεδιασμός και η πρώτη φάση υλοποίησης του παραπάνω πληροφοριακού εργαλείου υπήρξαν αποτελέσματα ερευνητικής εργασίας στους εξής τομείς :

- a) στο τομέα της βιβλιοθηκονομίας με τη χρησιμοποίηση και προσαρμογή διεθνών προτύπων για την κωδικοποίηση και καταλογογράφηση της Εφημερίδας της Κυβέρνησης, καθορίζοντας τις παραμέτρους επεξεργασίας

συγκεκριμένου τύπου τεκμηρίων (κυβερνητικά δημοσιεύματα) και παράλληλα δημιουργώντας τυποποιημένο λεξιλόγιο με οριζόντιους και κάθετους συσχετισμούς

β) στο τομέα της διοικητικής ιστορίας με τη δημιουργία ενός προτύπου συγγραφής εγκυκλοπαιδικών λημμάτων με σκοπό την ερευνητική και διοικητική αξιοποίηση του συνόλου των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης

γ) στον τομέα της διοικητικής επιστήμης με την εξασφάλιση των προϋποθέσεων επιστημονικής επεξεργασίας για την τυποποίηση της ορολογίας και τις εννοιολογικές και διαχρονικές συνδέσεις των εννοιών της.

Το προαναφερόμενο έργο στοχεύει στο να καλύψει τις πληροφοριακές ανάγκες στους τομείς της έρευνας και της διοίκησης και στη δημιουργία ενός προτύπου πληροφοριακής διαχείρισης κυβερνητικών δημοσιευμάτων. Η δυνατότητα που παρέχει για την πλήρη, άμεση και έγκυρη άντληση της διοικητικής πληροφορίας προσδίδει μία νέα δυναμική στο σύνολο των ιστορικών προσεγγίσεων και των σύγχρονων αναπτυξιακών δράσεων της δημόσιας διοίκησης.

Λέξεις-κλειδιά : Κυβερνητικά Δημοσιεύματα, κυβερνητική πληροφόρηση, ΦΕΚ, νομοθεσία, κωδικοποίηση, βιβλιοθηκονομικά πρότυπα, καθιερωμένες αποδόσεις

ABSTRACT

The Ionian University in cooperation with the National Documentation Centre has undertaken the task of indexing the Official Gazette using international coding and standards. The indexing process is prop up by a structured thesaurus. The indexing and thesaurus work secondary products are planned to be the following:

- 1. a "lexicon" of administrative terms*
- 2. an administrative encyclopaedia correlated to the lexicon*
- 3. an administrative atlas with statistical information connected to both the lexicon and the encyclopaedia.*

The project today covers the early years of the Greek state (ruling of King Otto A'1833-1862). It is already a multifaceted information tool that serves research in the field of administrative science. At the same time, it is a product of information science's basic principles. The interdisciplinary character of information science lends itself to cooperation with other fields of science, hence the particular project can serve as a point of reference for similar works and further applications. The planning and the first stage of the project's implementation were a result of research in the following domains:

- a. information science*
- b. administrative history*
- c. administrative science*

Furthermore, the project is geared towards research in the area of information management of government publications.

Key words : *government documents, government information, official gazette, legislation, coding, thesaurus, authorities records*

Εισαγωγή

Η εξυπηρέτηση του πολίτη και η βελτίωση της ποιότητας ζωής αποτελούν στις μέρες μας κεντρικό άξονα της ευρωπαϊκής πολιτικής. Μέσο για την υλοποίηση του στόχου αυτού αποτελεί η αποτελεσματική διάθεση της κυβερνητικής πληροφόρησης στον πολίτη σε συνδυασμό με την αναβάθμιση της ποιότητας των υπηρεσιών. Οι νέες τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας παρέχουν τη δυνατότητα αυτή με τη δημιουργία μιας ηλεκτρονικής κυβέρνησης. Ωστόσο, τα τεχνολογικά επιτεύγματα εξασφαλίζουν το πλαίσιο λειτουργίας αλλά όχι και την

ποιότητα του περιεχομένου. Αυτή εξαρτάται από την συνδυασμένη δράση των επιστημόνων της πληροφόρησης και της διοίκησης. Οι επιστήμονες της διοίκησης είναι αυτοί οι οποίοι θα ορίσουν τις ανάγκες πληροφόρησης του πολίτη, το θεσμικό πλαίσιο παραγωγής της πληροφορίας καθώς και τη σύνδεσή της με την οργανωτική δομή των υπηρεσιών. Από την άλλη πλευρά ανοίγεται για τους επιστήμονες της πληροφόρησης ένα εκτεταμένο πεδίο δράσης που περιλαμβάνει προκλήσεις τόσο στον τομέα της έρευνας όσο και των εφαρμογών. Η οργάνωση και διάθεση της κυβερνητικής πληροφόρησης μέσα από τις βιβλιοθήκες επιβεβαιώνει το νέο ρόλο τους ως κέντρων παροχής πληροφόρησης με σκοπό την ανάπτυξη της κοινωνίας.

Η παρουσίαση που ακολουθεί διακρίνεται σε τρεις ενότητες: η πρώτη παρουσιάζει την αναγκαιότητα προσέγγισης της κυβερνητικής πληροφόρησης και την αξιοποίησή της από τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες. Στη δεύτερη αναπτύσσονται από την πλευρά της διοικητικής επιστήμης οι τρόποι ροής της κυβερνητικής πληροφόρησης και τα μεθοδολογικά προβλήματα της οργάνωσής της. Το τρίτο τμήμα παρουσιάζει μια εφαρμογή οργάνωσης και απόδοσης κυβερνητικής πληροφορίας μέσα από τα Φύλλα της Εφημερίδας της Κυβέρνησης, που αποτελούν το κατεξοχήν κείμενο κυβερνητικό δημοσίευμα στη χώρα μας. Παράλληλα η ενότητα αυτή αποτελεί και ένα πρότυπο συνεργασίας των επιστημόνων της πληροφόρησης και της διοίκησης.

Η αναγκαιότητα προσέγγισης της κυβερνητικής πληροφόρησης μέσω των βιβλιοθηκών

Το κυβερνητικό δημοσίευμα αποτελεί για τις βιβλιοθήκες¹ μια απαραίτητη πηγή πληροφόρησης και παράλληλα ένα είδος τεκμηρίου που απαιτεί ειδική διαχείριση. Το γεγονός ότι το κυβερνητικό δημοσίευμα άλλαξε και αλλάζει μορφή ακολουθώντας τις εξελίξεις της τεχνολογίας επηρέασε τις διαδικασίες διαχείρισης του χωρίς ωστόσο να μεταβάλλει τις βασικές αρχές της, πράγμα το οποίο άλλωστε συνέβη με την πλειονότητα των πηγών πληροφόρησης των βιβλιοθηκών. Οι προβληματισμοί των βιβλιοθηκών γύρω από τη διαχείριση των κυβερνητικών δημοσιευμάτων επικεντρώθηκαν κυρίως γύρω από τους εξής άξονες:

1. Τη δυσκολία στον εντοπισμό και την έγκαιρη προμήθεια τους. Οι φορείς παραγωγής κυβερνητικών δημοσιευμάτων είναι στην πραγματικότητα όλες οι υπηρεσίες της δημόσιας διοίκησης. Κατά συνέπεια, η παραγωγή των δημοσιευμάτων γίνεται στα υπουργεία, στους δημόσιους οργανισμούς, σε αποκεντρωμένες υπηρεσίες σε κατά τόπους οργανισμούς, σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Παράλληλα, συχνά η παραγωγή του κυβερνητικού δημοσιεύματος δε γίνεται με στόχο την ευρεία διάδοση αλλά κυρίως την ενημέρωση συγκεκριμένων υπηρεσιών ή ακόμα και για εσωτερική χρήση. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη σπανιότητα του υλικού αυτού ή τη γρήγορη εξάντλησή του.
2. Τον προσδιορισμό των θεματολογικών περιοχών που ανταποκρίνονται στα ενδιαφέροντα του συγκεκριμένου κοινού της βιβλιοθήκης και ο οποίος παρουσιάζει -λόγω της φύσης της κυβερνητικής πληροφόρησης-

¹ Βλ. επίσης τις οδηγίες της IFLA για τη διαχείριση των κυβερνητικών δημοσιευμάτων στις βιβλιοθήκες <http://www.ifla.org>

αυξημένες απαιτήσεις και λεπτομερειακή ανάλυση. Τα κριτήρια επιλογής του κυβερνητικού δημοσιεύματος για τις συλλογές των βιβλιοθηκών έχουν ιδιαιτερότητες που δεν εμπίπτουν στα κοινώς αποδεκτά κριτήρια για τα άλλα τμήματα των συλλογών.

3. Τη διαθεσιμότητα του υλικού αυτού από τις αντίστοιχες υπηρεσίες παραγωγής του και τις μεθόδους προώθησής του στο κοινό των βιβλιοθηκών.
4. Τη βιβλιογραφική περιγραφή, πάνω στην οποία στηρίζεται η οργάνωση της κυβερνητικής πληροφορίας, η οποία παρουσιάζει μια σειρά ιδιαιτεροτήτων και της οποίας η διεθνής τυποποίηση εμφανίζει αντίστοιχα μια σειρά δυσκολιών καθώς οι διοικητικές δομές διαφέρουν από κράτος σε κράτος συμπαρασύροντας τη βιβλιογραφική τυποποίηση.
5. Την οργάνωση της θεματικής πρόσβασης η οποία είναι άμεσα σχετιζόμενη με το φορέα παραγωγής του κυβερνητικού δημοσιεύματος και τη δομή της δημόσιας διοίκησης. Η συνήθης πρακτική θεματικής πρόσβασης συμπληρώνεται ή συχνά υποτάσσεται θεματολογικά στα αντικείμενα ενασχόλησης του φορέα που τα παράγει. Η πρόσβαση στο κυβερνητικό δημοσίευμα από τον άξονα του φορέα παραγωγής είναι απαραίτητη και αποτελεί στις περισσότερες περιπτώσεις και το ταξινομικό σημείο. Δηλαδή, η ταξινόμηση και η θεματική πρόσβαση γίνεται κατά υπουργείο, υπηρεσία, κλπ. Αυτό προϋποθέτει τη διοικητική χαρτογράφηση του κράτους και τη διαρκή ενημέρωσή της χαρτογράφησης αυτής. Από την άποψη αυτή η ύπαρξη μιας διοικητικής χαρτογράφησης αποτελεί βασικό πληροφοριακό εργαλείο.

Σε ένα δεύτερο επίπεδο το κυβερνητικό δημοσίευμα παρουσιάζει τρία βασικά βιβλιοθηκονομικά προβλήματα:

1. την αέναη προσπάθεια επικαιροποίησης του υλικού αυτού που παράγεται με μεγάλη ταχύτητα από πολλαπλές πηγές. Είναι γεγονός ότι το κυβερνητικό δημοσίευμα παράγεται όχι μόνο από τον κεντρικό φορέα παραγωγής του, δηλαδή το εθνικό τυπογραφείο, αλλά και ανεξέλεγκτα από επιμέρους υπηρεσίες και φορείς που παράγουν υλικό της αρμοδιότητάς τους χωρίς να το περνάνε από τη διάυλο του εθνικού τυπογραφείου. Με τον τρόπο αυτό δημιουργούν ένα μεγάλο όγκο «γκρίζων» δημοσιεύσεων που προέρχονται από κυβερνητικούς φορείς και που εμπεριέχουν πολύτιμη πληροφορία. Το γεγονός αυτό, δεν ενέχει δυσκολία μόνο στον αρχικό εντοπισμό του υλικού αλλά και στη συνεχή επικαιροποίησή του.
2. Τη διαχείριση του όγκου του. Η παραγωγή δημοσιευμάτων από τους φορείς της κυβέρνησης είναι αντικατοπτρισμός της ποικιλίας των θεμάτων της δημόσιας διοίκησης, της πολυπλοκότητας του μηχανισμού της και της συνύφανσης των υπηρεσιών της. Καθώς η δημόσια διοίκηση αγγίζει κάθε σημείο της δημόσιας ζωής, η παραγωγή δημοσιεύσεων είναι ανάλογης θεματολογικής ευρύτητας και ανάλογου όγκου.
3. την αναγκαιότητα εκκαθάρισης των συλλογών. Η επικαιροποίηση του υλικού επιβάλλει τη διαρκή εκκαθάριση των συλλογών. Το κυβερνητικό δημοσίευμα από τη φύση του, η οποία με τη σειρά της προσδιορίζεται από τη σύνθεση και τη μορφή της δημόσιας διοίκησης και η οποία στηρίζεται στη διαρκή προσαρμογή των δομών της κρατικής μηχανής στις εξελίξεις και στις διαρκείς βελτιώσεις της διοίκησης, είναι διαρκώς εξελισσόμενο. Με την έννοια αυτή το κυβερνητικό δημοσίευμα

χαρακτηρίζεται, παρότι δεν παράγεται για αυτό το σκοπό, από τον εφήμερο και προσωρινό χαρακτήρα του, και τη συνεχή αντικατάστασή του από το πλέον τρέχον και ενήμερο. Πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι το κυβερνητικό δημοσίευμα για όσο διαρκεί και δεν έχει αντικατασταθεί, έχει μια απόλυτη ισχύ και μια απόλυτη εγκυρότητα ως προς την πληροφορία την οποία παρέχει. Ο εφήμερος αυτός χαρακτήρας και η συνεχής αντικατάσταση του κυβερνητικού δημοσιεύματος από άλλο πλέον επίκαιρό του κάθε φορά, επιβάλλει ως ένα βαθμό και την αναγκαιότητα ανασυγκρότησης της συλλογής σε τακτά διαστήματα. Η ανασυγκρότηση της συλλογής γίνεται συνήθως με την υπόθεση ότι αυτή ξαναξεκινάει από μηδενική βάση, όσο και αν αυτό δεν αληθεύει. Η διαδικασία αυτή στόχο έχει όχι μόνο την εκκαθάριση του υλικού αλλά και την επικαιροποίηση της θεματικής πρόσβασης. Η αναγκαιότητα αναδιάρθρωσης της συλλογής από μηδενική βάση επιδιώκεται προκειμένου να επιτυγχάνεται λειτουργικότητα και ευελιξία της συλλογής. Η ευελιξία της συλλογής κρίνεται ως απαραίτητη ώστε η πρόσβαση στο κυβερνητικό δημοσίευμα να παρουσιάζει αμεσότητα, ταχύτητα και πληρότητα. (δες προετοιμασμένες θεματικές λίστες ιστοσελίδων στο δίκτυο για να επιτευχθεί η ταχύτητα και η αμεσότητα.).

Το κυβερνητικό δημοσίευμα καλύπτει ένα συγκεκριμένο είδος πληροφόρησης με ευρύ θεματολογικό πεδίο. Η χρησιμότητά του ποικίλει ανάλογα με τον τύπο της βιβλιοθήκης ή του πληροφοριακού οργανισμού και το κοινό που αυτά εξυπηρετούν. Το κυβερνητικό δημοσίευμα από πλευράς διαχείρισης παρουσιάζει τα εξής πλεονεκτήματα:

1. είναι οικονομικό ενώ και σε πολλές περιπτώσεις είναι ανέξοδο
2. παρέχει έγκυρη μη αμφισβητούμενη πληροφόρηση προερχόμενη απευθείας από το φορέα διαχείρισης ενός θέματος
3. αποτελεί σημείο έλξης κοινού λόγω της πληροφοριακής του αξίας
4. έχει σταθερό κοινό, το οποίο συνήθως παρακολουθεί την επικαιροποίησή του
5. προσφέρεται για υπηρεσίες επιλεκτικής διάχυσης πληροφοριών από τις βιβλιοθήκες καθώς έχει σταθερά επαναλαμβανόμενη θεματολογία και σταθερό κοινό
6. αποτελεί υλικό πρόσφορο για κατανομή πόρων μεταξύ των βιβλιοθηκών, κυρίως σε θέματα ειδικευσης
7. έχει μικρές ανάγκες συντήρησης καθώς παρουσιάζει γρήγορους ρυθμούς ανανέωσης

Θα ήθελα επίσης να επισημάνω ότι το κυβερνητικό δημοσίευμα, λόγω της φύσης της πληροφορίας που περιλαμβάνει, απαιτεί αυξημένη πληροφοριακή επεξεργασία. Η απλή καταλογογράφηση δεν επαρκεί για την άντληση συγκεκριμένων ή εξειδικευμένων πληροφοριών, δίνοντας μια διάσταση της ίδιας αναγκαιότητας επεξεργασίας που παρουσιάζει η επιστημονική αρθρογραφία για ευρετηρίαση, και ανάπτυξη ορολογίας, εφαρμογή η οποία ακολουθεί στη συνέχεια της παρουσίασης αυτής.

Η παραγωγή ηλεκτρονικού κυβερνητικού δημοσιεύματος δημιούργησε νέους τρόπους διαχείρισης, έλυσε κάποια από τα προβλήματα, και κυρίως αυτό του όγκου αποθήκευσης, αλλά ταυτόχρονα έθεσε και νέους προβληματισμούς και κυρίως αυτό της διασφάλισης της προσβασιμότητας,

της δημιουργίας των διαχειριστικών υποδομών και της οργάνωσης που επιτρέπει την ανάκτηση της διοικητικής πληροφορίας.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η ηλεκτρονική διακίνηση αποτελεί ένα σημαντικό μοχλό διακίνησης της κυβερνητικής πληροφόρησης. Η δημόσια διοίκηση επενδύοντας στις νέες τεχνολογίες επιδιώκει τη σταδιακή μετάβαση στο ηλεκτρονικό κυβερνητικό δημοσίευμα. Το 1995 στη συζήτηση για την πολιτική διαχείρισης της κυβερνητικής πληροφόρησης των Ηνωμένων Πολιτειών² διατυπώνονταν η άποψη ότι η στροφή στο ηλεκτρονικό δημοσίευμα θα αργούσε, όπως και συνέβη άλλωστε, η δε ανάγκη διαχείρισης του έντυπου κυβερνητικού δημοσιεύματος των τελευταίων 150 χρόνων δε θα έπαυε ποτέ να υπάρχει. Η διατύπωση αυτή ισχύει για τη χώρα μας ακόμα περισσότερο δεδομένου δε ότι η συνύπαρξη του ηλεκτρονικού και του έντυπου δημοσιεύματος συνεχίζεται και προοπτικά θα συνεχίζεται όσο η πρόσβαση στις ηλεκτρονικές πηγές διάθεσης δε φθάνει τη δυνατότητα διακίνησης του εντύπου.

Επιπλέον, το ηλεκτρονικό κυβερνητικό δημοσίευμα αποτελεί πρόσφορο έδαφος για τη διαχείριση του μέσω γεωγραφικών πληροφοριακών συστημάτων δίνοντας τη δυνατότητα κατανομής της πληροφορίας ανά διοικητική περιφέρεια και συνθέτοντας στη συνέχεια την κρατική διοικητική πληροφορία και σε ένα τρίτο επίπεδο την κοινοτική. Κατά συνέπεια, η δομή του πληροφοριακού χάρτη αποτύπωσης της διοίκησης αντιστοιχεί στη βάση της αρχικά με μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιφέρεια και με το ευρύτερο διοικητικό σύνολο στο οποίο ανήκει.

Ιδιαίτερα για τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες η πληροφοριακή αξία του κυβερνητικού δημοσιεύματος έχει πολλαπλή σημασία. Πέρα από την έγκυρη, καιρία πληροφόρηση για τα επιμέρους θέματα που καλύπτει επισημαίνεται ότι είναι απαραίτητη επειδή:

1. παρέχει τη δυνατότητα γνώσης θεμάτων που αφορούν τη δεοντολογία και νομιμότητα σε διάφορους τομείς έρευνας του ιδρύματος
2. αποτελεί μέσο ελέγχου των πρακτικών σε συγκεκριμένους διοικητικούς τομείς
3. βελτιώνει την ακαδημαϊκή λειτουργία του ιδρύματος
4. ενισχύει τη σχέση της έρευνας και εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας

Σε εθνικό επίπεδο η διακίνηση της κυβερνητικής πληροφορίας και η διαχείρισή της από τις βιβλιοθήκες αποτελεί αντικείμενο συνολικού στρατηγικού σχεδιασμού προκειμένου να υπάρξει αρχικά μια πλήρης συλλογή παρακαταθήκης και χρήσης σε κεντρικό επίπεδο και στη συνέχεια η κάλυψη των αναγκών της περιφέρειας μέσα από επιλεγμένες βιβλιοθήκες³. Φορείς όπως το Εθνικό Τυπογραφείο, η Βιβλιοθήκη της Βουλής και οι Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες μπορούν να αποτελέσουν τους κύριους πρωταγωνιστές διαχείρισης κυβερνητικών δημοσιευμάτων.

² P. Goodes και L. Wallace. "Forum on government information policy" <http://sunsite.berkeley.edu/GODORT/framework.html>.

³ Ανάλογο σχήμα ακολουθείται στις ΗΠΑ μέσω του προγράμματος "Federal Depository Library Program" <http://www.access.gpo.gov>

Τέλος, θα ήθελα να προσθέσω ότι η διαχείριση των κυβερνητικών δημοσιευμάτων στηρίζεται στις ανάγκες πληροφόρησης του κοινού, στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο και στη διοικητική δομή των φορέων παραγωγής. Τα δεδομένα της διοικητικής επιστήμης και πρακτικής αποτελούν με άλλα λόγια το υπόβαθρο πάνω στο οποίο θα αναπτυχθεί μία ποιοτική και αποτελεσματική διοικητική πληροφόρηση. Η διάσταση αυτή πρόκειται να αναπτυχθεί στη συνέχεια της ανακοίνωσής μας.

Πληροφοριακή δομή και λειτουργίες της κυβέρνησης

Οι λειτουργίες της κυβέρνησης αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα πεδία εφαρμογής της επιστήμης της πληροφόρησης. Τόσο η οργανωτική δομή της κυβερνητικής πληροφόρησης, δηλαδή οι τύποι και οι μορφές με τις οποίες αυτή εμφανίζεται όσο και η δομή της μετάδοσής της, δηλαδή οι τεχνολογικές και σημασιολογικές πτυχές της καθώς και ο βαθμός επιρροής της, αποτελούν ισχυρές προκλήσεις επιστημονικού ενδιαφέροντος. Κυρίως αναδεικνύουν την ανάγκη επικοινωνίας και συνεργασίας των δύο επιστημονικών κλάδων (επιστήμη της πληροφόρησης και διοικητική επιστήμη) με την καθιέρωση ενός προτύπου διαχείρισης της κυβερνητικής πληροφόρησης.

Στο τμήμα της παρουσίασης που ακολουθεί, περιγράφεται, από την πλευρά της διοικητικής επιστήμης, η πληροφοριακή δομή ενός κυβερνητικού οργανισμού, αναπτύσσονται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του καθώς και τα μεθοδολογικά και ερευνητικά ζητήματα τα οποία προκύπτουν σχετικά με τη δημιουργία ενός προτύπου διαχείρισης κυβερνητικής πληροφόρησης.

Αποστολή της κυβέρνησης: Σύμφωνα με έναν από τους ορισμούς της, η κυβέρνηση αποτελεί σύνολο πράξεων, κανόνων, διαδικασιών, οργάνων και θεσμών με τα οποία οι πολίτες μιας χώρας επικοινωνούν και ασκούν έλεγχο με αποτέλεσμα η χώρα ως σύνολο να διατηρεί την ενότητά της και να επιτυγχάνει τους στόχους που οι πολίτες της θέτουν⁴. Τα παραπάνω συγκροτούν ένα σύστημα (διοικητικό σύστημα) το οποίο λειτουργεί ως μηχανισμός διήθησης των πληροφοριών που αυτό δέχεται από το περιβάλλον του (κοινωνία), επιλέγοντας εκείνες τις πληροφορίες που χρειάζεται για τη διενέργεια πράξεων και συγκεκριμένα για τη παραγωγή δεσμευτικών αποφάσεων. Αυτές οι δεσμευτικές αποφάσεις, αποτελούν το χαρακτηριστικό του διοικητικού συστήματος, σε σύγκριση με άλλα κοινωνικά συστήματα και σκοπό έχουν τη μείωση της πολυπλοκότητας με τη γνωστοποίηση του αποτελέσματος μιας πληροφοριακής επεξεργασίας.

Αυτό συμβαίνει επειδή η απόφαση συνιστά μία ορθολογική και τυποποιημένη διαδικασία που παρέχει εναλλακτικές δυνατότητες και επιτρέπει την επιλογή σε σχέση με τις πιθανές συνέπειες. Έτσι συμβάλλει στην απλοποίηση των σχέσεων του διοικητικού συστήματος με το περιβάλλον του.

Καίριο στοιχείο της παραπάνω διαδικασίας αποτελεί ο μηχανισμός διαχείρισης των πληροφοριών. Όσο αυξάνεται η ροή της κυβερνητικής

⁴ *Web Dictionary of Cybernetics and Systems*,
<http://pespmc1.vub.ac.be/ASC/Government.html>

πληροφόρησης, στο πλαίσιο ενός συστήματος παγκοσμιοποίησης τόσο περισσότερο επιβάλλεται η τυποποίηση της παραπάνω διαδικασίας⁵.

Χαρακτηριστικά των αποφάσεων: Προκειμένου να κατανοήσουμε καλύτερα τα πεδία που απαιτούν τυποποίηση των διαδικασιών αρχίζουμε με τον προσδιορισμό ορισμένων χαρακτηριστικών των δεσμευτικών αποφάσεων. Έτσι διαπιστώνουμε ότι οι αποφάσεις αυτές:

α. αποτελούν προϊόντα μιας επικοινωνιακής διαδικασίας μεταξύ διοίκησης και πολιτικής, αποτελούν δηλαδή πολιτικές επιλογές της κυβέρνησης που νομιμοποιεί η διοίκηση. Κατά συνέπεια μεγάλο τμήμα πληροφόρησης αποτελεί αντικείμενο διαχείρισης και επεξεργασίας από παράγοντες της «προκοινοβουλευτικής» νομοθετικής διαδικασίας. Με τον όρο αυτό εννοούμε την άτυπη διαδικασία που προηγείται μέχρι την ψήφιση ενός νόμου από το Κοινοβούλιο. Κατά τη διαδικασία αυτή συμμετέχουν όργανα της διοίκησης, φορείς σχεδιασμού, ομάδες συμφερόντων, επιτροπές, εμπειρογνώμονες κλπ. Η καταγραφή και τυποποίηση των σταδίων επεξεργασίας ενός συνόλου πληροφοριών που θα καταλήξει στην έκδοση του νόμου, έχει σαν συνέπεια τη μεγαλύτερη δυνατή πρόσβαση στη γνώση και τη λήψη αποφάσεων που στηρίζονται στη καλύτερη δυνατή πληροφόρηση. Από αυτή την πλευρά η επιστήμη της πληροφόρησης ενισχύει τη διαφάνεια, εμπνέει την εμπιστοσύνη, και συμβάλλει στην αποτελεσματική εξισορρόπηση των αντιμαχόμενων συμφερόντων. Ταυτόχρονα εκλογικεύει και εμπλουτίζει κάθε νομοθετική πρόταση με συνέπεια την οικονομία, την ταχύτητα και την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας⁶ (διαδικασία επικοινωνίας).

β. Σκοπό έχουν τη διατήρηση του συστήματος, το οποίο τις παράγει. Αν δεχτούμε τη θεωρία του Luhmann ότι η διοίκηση είναι ένα αυτοαναφερόμενο σύστημα, τότε κύρια επιδίωξή του συστήματος αυτού είναι η διατήρησή του. Κατά συνέπεια οι δεσμευτικές αποφάσεις στηρίζονται σε άλλες προγενέστερες, τις οποίες βελτιώνουν ή τροποποιούν. Το στοιχείο της συνέχειας το οποίο χαρακτηρίζει κάθε δεσμευτική απόφαση, απαιτεί τυποποίηση όλης της διαδικασίας έκδοσης και τροποποίησης τους. Η κωδικοποίηση της νομοθετικής παραγωγής, με βάση μεθόδους των πληροφοριακών επιστημών θα αναδείξει την πολυνομία, την ετερόκλητη ορολογία, τα δικαιϊκά κενά, την αποσπασματική νομοθέτηση. Από αυτή την πλευρά οι πληροφοριακές επιστήμες θα ενισχύσουν τη νομοθετική θεωρία και πράξη συμβάλλοντας στον ακριβή προσδιορισμό των νομοθετικών διαδικασιών. Παράλληλα θα αναδείξουν το δίκαιο ως εσωτερική δομή της διοίκησης που καθορίζει τα κριτήρια με βάση τα οποία θα γίνει η επεξεργασία των πληροφοριών που φθάνουν στο διοικητικό σύστημα από το περιβάλλον του (διαδικασία κωδικοποίησης).

γ. Οι φορείς παραγωγής τους (των δεσμευτικών αποφάσεων) βρίσκονται σε όλη τη δομή της διοίκησης. Ο προσδιορισμός τους και η σύνδεσή τους με τις αποφάσεις συμβάλλει στον αποτελεσματικό εντοπισμό των τελευταίων. Η χαρτογράφηση δηλαδή των φορέων παραγωγής αποτελεί αναπόσπαστο

⁵ Καρκατσούλης Π., *Διοικητική Μεταρρύθμιση, Προεισαγωγική Διοικητική Εκπαίδευση*, Αθήνα 1998, σελ. 194-204

⁶ Μελίσσας Δ., *Η προκοινοβουλευτική νομοθετική διαδικασία, ο άτυπος νομοθέτης*, Αθήνα 1995, σελ. 113-125

τμήμα και προϋπόθεση της δημιουργίας ενός προτύπου διαχείρισης κυβερνητικής πληροφόρησης που θα συμβάλλει στην εξυπηρέτηση του πολίτη (διαδικασία διοικητικής χαρτογράφησης).

δ. εκδηλώνονται σε συγκεκριμένο ιστορικό και γεωγραφικό περιβάλλον, ο βαθμός επίδρασης του οποίου δεν είναι πάντοτε ο ίδιος. Μπορούμε να πούμε ότι οι συνθήκες διακυβέρνησής μας είναι αποτέλεσμα επιλογών του παρελθόντος. Μέσα από την ιστορική διάρκεια προκύπτουν τα ελλείμματα ή αντίθετα το εστιασμένο ενδιαφέρον προς συγκεκριμένες κατηγορίες κυβερνητικού έργου. Προκύπτουν δηλαδή τα πεδία λειτουργίας του κυβερνητικού μοντέλου, στον ιστορικό χρόνο. Η παράδοση και οι νοοτροπίες επίσης, όπως εκδηλώνονται μέσα από το ανθρώπινο δυναμικό, προκύπτουν ως ισχυροί παράγοντες που καθορίζουν την εφαρμογή των κυβερνητικών αποφάσεων. Η χάραξη νέων πολιτικών αλλά και κάθε διαδικασία μεταρρύθμισης είναι αλληλένδετη με αυτή την εικόνα που μας παρέχει η εξελικτική πορεία της διοίκησης. Πρέπει να σημειωθεί ότι όπου η εισαγωγή νέων διοικητικών θεσμών συμβάδισε με την μελέτη της υφιστάμενης διοικητικής κουλτούρας, εκεί η ανταπόκριση της Διοίκησης σε αυτούς ήταν θετική. Η αποτύπωση των παραπάνω με τη μορφή μιας εξελικτικής διοικητικής χαρτογράφησης, είναι απαραίτητη για τη διαμόρφωση ενός προτύπου διαχείρισης κυβερνητικής πληροφόρησης (εξελικτική διαδικασία).

Τα παραπάνω αναδεικνύουν τα στοιχεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά το σχεδιασμό ενός προτύπου διαχείρισης κυβερνητικής πληροφόρησης. Κυρίως όμως αναδεικνύουν τις δυνατότητες θετικής επίδρασης της πληροφοριακής επιστήμης στον εκσυγχρονισμό του κράτους.

Μεθοδολογικά ζητήματα: Κατά την επεξεργασία της κυβερνητικής πληροφόρησης πρέπει να αντιμετωπιστούν και ορισμένα μεθοδολογικά προβλήματα, τα οποία συνδέονται με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Ο σωστός εντοπισμός των μεθοδολογικών προβλημάτων οδηγεί στην εξασφάλιση των δυνατοτήτων προτυποποίησής της διαδικασίας διαχείρισης. Θα προβούμε σε τρεις μεθοδολογικές παρατηρήσεις⁷:

α) Η πρώτη παρατήρηση αναφέρεται στη δυνατότητα συγκριτικής ανάλυσης και επεξεργασίας της. Απαιτείται λοιπόν συμβατότητα με ανάλογα συστήματα προτυποποίησης, στο βαθμό που υπάρχουν. Η ταξινόμηση και η τυπολογία της στη βάση ανάλογων μοντέλων του δυτικού κόσμου, θα ενισχύσουν αποτελεσματικό το έργο της έρευνας και της διοίκησης.

β) Η δεύτερη παρατήρηση αφορά τη χρήση μεθόδων ενσωμάτωσης γνώσης, ως απαραίτητο συστατικό της διαδικασίας προτυποποίησης. Η διοίκηση αποτελεί τον κατ' εξοχήν τομέα κοινωνικής δράσης που χαρακτηρίζεται από συνέχεια και σταθερότητα. Ενσωματώνει διαφορετικά επιστημολογικά πεδία (οικονομία, πολιτική, κοινωνιολογία, δίκαιο) και παράλληλα εκφέρει το παρελθόν. Κατά συνέπεια ο προσδιορισμός μεθόδων ενσωμάτωσης της γνώσης κατά τη δημιουργία ενός προτύπου

⁷ Raadschelders J., *Handbook of Administrative History*, Transaction Publishers, New Brunswick (USA) and London (UK), 1998, p. 35-57

διαχείρισης, που να αφορούν τόσο τις συναφείς επιστήμες όσο και τη διαχρονική πορεία της, είναι αναγκαίος.

γ) Η τρίτη παρατήρηση αφορά τη χρήση τεχνικών ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας. Ο μεγάλος όγκος των πηγών κυβερνητικής πληροφόρησης αποτρέπει πολλές φορές τη στατιστική και ποσοτική επεξεργασία του, που θα μας οδηγήσει στη επιθυμητή τυπολογία. Υποχρεωνόμαστε έτσι να καταφύγουμε στην περιγραφική - ποιοτική ανάλυση, προκειμένου να διαμορφώσουμε τις απαραίτητες τυπολογίες. Οι τεχνικές αυτές πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τη εκπόνηση του προτύπου διαχείρισης.

Μετά την παρουσίαση των σημείων που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τη διαδικασία δημιουργίας ενός προτύπου διαχείρισης κυβερνητικής πληροφόρησης, όπως τα θέτει η επιστήμη της διοίκησης, ακολουθεί η παρουσίαση ενός πιλοτικού προγράμματος που πραγματοποιήθηκε από το Ιόνιο Πανεπιστήμιο και το ΕΚΤ με θέμα «εφαρμογή οργάνωσης και απόδοσης πληροφοριών κυβερνητικών δημοσιευμάτων: Φύλλα Εφημερίδας της Κυβέρνησης».

**Εφαρμογή οργάνωσης και απόδοσης πληροφοριών κυβερνητικών δημοσιευμάτων:
Φύλλα Εφημερίδας της Κυβέρνησης**

Βασικός στόχος του έργου της επεξεργασίας των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβέρνησης αποτελεί η αναλυτική προσέγγιση του περιεχομένου και η απόδοση του μεγαλύτερου μέρους της παρεχόμενης πληροφόρησης. Για το λόγο αυτό, η μελέτη του υλικού και ο έγκυρος προσδιορισμός των πεδίων αποτέλεσαν τα πρωταρχικά και ζωτικής σημασίας στάδια της επεξεργασίας των άρθρων των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβέρνησης.

Η ιδιαιτερότητα του υλικού, λόγω της φύσεως του τεκμηρίου (διοικητική ορολογία, νομικά κείμενα) πρόβαλε την ανάγκη μελέτης του υλικού, πριν ξεκινήσει η διαδικασία της ευρετηρίασης. Η καλύτερη κατανόηση του υλικού συνέβαλλε σημαντικά και στον έγκυρο προσδιορισμό των πεδίων που κρίθηκαν αναγκαία για την κωδικοποίηση των πληροφοριών. Η αρχική φόρμα ευρετηρίασης αποτελούνταν από 41 πεδία και υποπεδία, τα οποία προσαρμόζονταν συνεχώς στις ανάγκες που προέκυπταν από την επεξεργασία του υλικού.

Ωστόσο, η μελλοντική ανάγκη για επικοινωνία, συνεργασία και διαλειτουργικότητα οδήγησε στην προσαρμογή διεθνών προτύπων κωδικοποίησης και καταλογογράφησης. Η κωδικοποίηση των βιβλιογραφικών δεδομένων στηρίχθηκε στη διάταξη UNIMARC, ενώ η κωδικοποίηση των καθιερωμένων τύπων στη διάταξη UNIMARC/Authorities. Αξιοποιώντας το υλικό από τη διαδικασία της ευρετηρίασης, πραγματοποιήθηκε η αντιστοιχία των πεδίων ευρετηρίασης και UNIMARC. Επίσης, καθορίστηκαν δύο σημαντικοί παράγοντες για την επεξεργασία και την αυτοματοποίηση του υλικού: τα ιεραρχικά επίπεδα καταλογογράφησης, όπως επίσης και τα επίπεδα διασύνδεσης των εγγραφών. Η διαδικασία της καταλογογράφησης βασίσθηκε στους Αγγλοαμερικάνικους Κανόνες Καταλογογράφησης (AACR2).

Το έργο της επεξεργασίας των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβέρνησης δεν αναφέρεται μόνο στην καταλογογράφηση και κωδικοποίηση των βιβλιογραφικών δεδομένων. Ιδιαίτερη έμφαση έχει δοθεί στην ανάπτυξη του αρχείου καθιερωμένων εγγραφών, καθώς ο σωστός καθορισμός των σημείων πρόσβασης εξασφαλίζει την έγκυρη και αποτελεσματική πληροφόρηση των χρηστών.

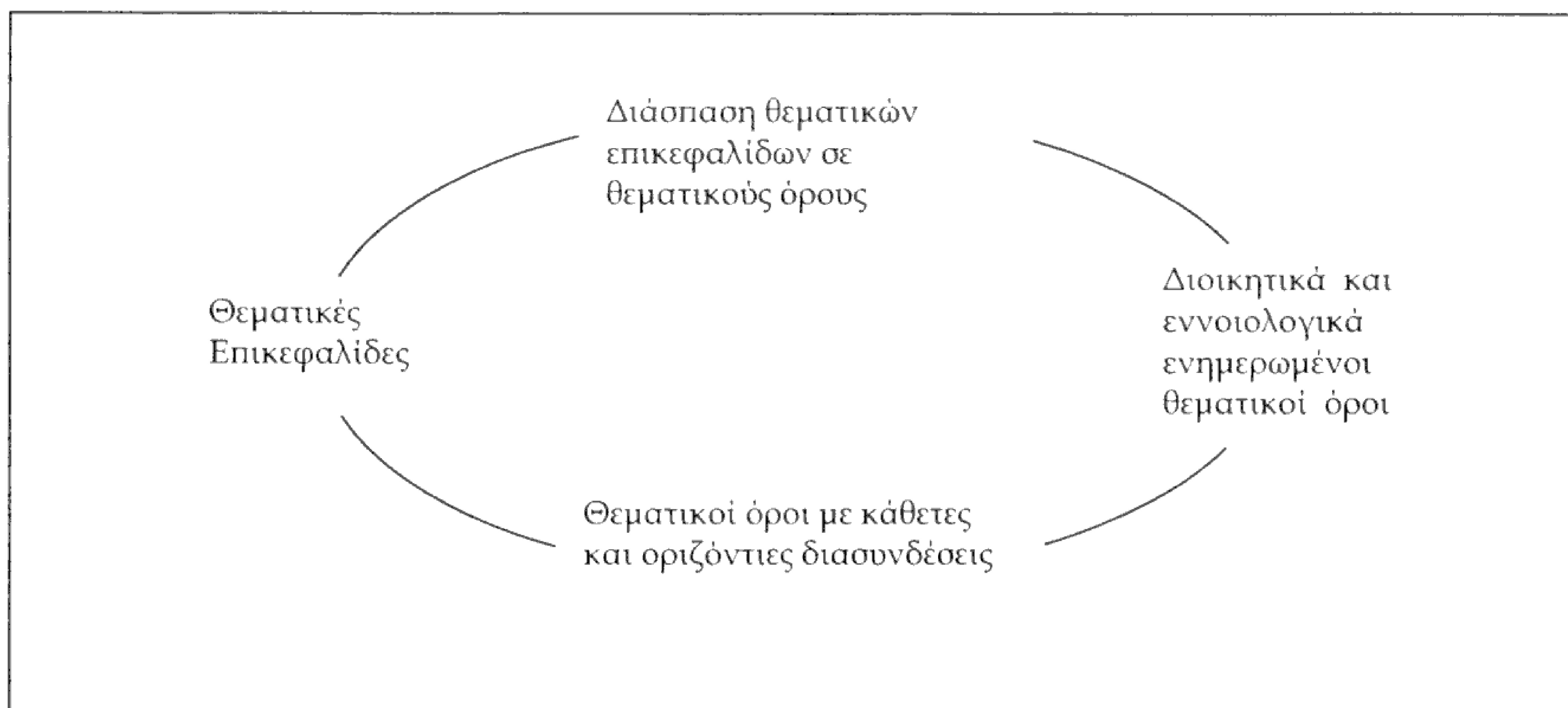
Η βιβλιογραφική βάση δεδομένων ενισχύεται από τη δημιουργία ενός ποιοτικά αναβαθμισμένου αρχείου καθιερωμένων αποδόσεων, στο οποίο απουσιάζει η απόδοση του ίδιου θέματος με διαφορετικούς όρους, ενώ παρουσιάζεται η κάθετη και οριζόντια διασύνδεση αυτών, όπως επίσης και η εννοιολογική τους διάσταση. Η ανάπτυξη, λοιπόν, ενός θησαυρού θεματικών όρων, ο οποίος εντάσσεται και λειτουργεί στα πλαίσια της βάσης δεδομένων, συντελεί στην απλοποίηση αλλά και ποιοτική αναβάθμιση της θεματικής επεξεργασίας, από την πλευρά των βιβλιοθηκονόμων, αλλά και στην ενίσχυση των θεματικών αναζητήσεων, από την πλευρά των χρηστών. Επίσης, συμβάλλει στη δημιουργία ελεγχόμενης ορολογίας και στην καθιέρωση και τυποποίηση της στο συγκεκριμένο κλάδο.

Τα υπάρχοντα βιβλιογραφικά λογισμικά, που υλοποιούν πρότυπα κωδικοποίησης, δεν καλύπτουν την παράλληλη λειτουργία θησαυρού θεματικών όρων και βιβλιογραφικής βάσης δεδομένων, έτσι ώστε να είναι εφικτή η άμεση χρήση του θησαυρού από το περιβάλλον εργασίας του λογισμικού. Η διάταξη UNIMARC/Authorities, η οποία αναφέρεται στην κωδικοποίηση καθιερωμένων μορφών επικεφαλίδας, δεν έχει ακόμη υλοποιήσει τη δημιουργία και ανάπτυξη θησαυρού εντός των πλαισίων μίας βιβλιογραφικής βάσης δεδομένων. Λογισμικά πλήρους κειμένου, τα οποία υποστηρίζουν την ανάπτυξη και παράλληλη χρήση θησαυρού θεματικών όρων, δεν υλοποιούν παγκόσμιες διατάξεις κωδικοποίησης και καταλογογράφησης, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να καλύψουν τις εξειδικευμένες ανάγκες μίας βιβλιογραφικής βάσης, αλλά και να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη αυτής. Η δυνατότητα δημιουργίας και παράλληλης λειτουργίας θησαυρού θεματικών όρων εντός της βιβλιογραφικής βάσης δεδομένων είναι μια σύγχρονη ανάγκη για τον επιστημονικό χώρο της πληροφόρησης.

Το λογισμικό που χρησιμοποιείται για την κωδικοποίηση των άρθρων της Εφημερίδας της Κυβέρνησης (ABEKT 5.5) έχει τη δυνατότητα να καλύψει μερικώς τη διασύνδεση των καθιερωμένων αποδόσεων σε κάθετο / ιεραρχικό επίπεδο, με την υλοποίηση δύο πεδίων (ευρύτερος και στενότερος όρος), εκτός βεβαίως της διάταξης UNIMARC/Authorities.

Η διαδικασία της θεματικής επεξεργασίας των άρθρων των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβέρνησης ακολουθεί μία κυκλική πορεία. Αρχικά, αποδίδονται θεματικές επικεφαλίδες στο κάθε άρθρο που καταλογογραφείται. Στη συνέχεια, οι επικεφαλίδες αυτές επεξεργάζονται και διασπώνται σε θεματικούς όρους. Οι παραγόμενοι θεματικοί όροι αναλύονται από διοικητικούς επιστήμονες, οι οποίοι αποδίδουν τη εννοιολογική και διοικητική διάσταση του όρου. Στη συνέχεια, βιβλιοθηκόνομοι διασυνδέουν τους θεματικούς όρους με κάθετους και οριζόντιους συσχετισμούς, βάσει διεθνών προτύπων δημιουργίας θησαυρών. Τέλος, οι θεματικές επικεφαλίδες ενημερώνονται βάσει των διασυνδεδεμένων και επεξεργασμένων θεματικών όρων του θησαυρού.

Η κυκλική πορεία εξασφαλίζει την ποιοτική θεματική επεξεργασία των άρθρων, και συμβάλλει στην αποδοτικότερη και εγκυρότερη πρόσβαση των χρηστών στην πληροφορία που αναζητούν. Οι θεματικές επικεφαλίδες δίνουν στο θησαυρό τους θεματικούς όρους· ο θησαυρός διαθέτει ξανά τους θεματικούς όρους διοικητικά και εννοιολογικά διασυνδεδεμένους και ενημερωμένους.



Η βάση δεδομένων ΦΕΚ αυτοματοποιείται στο λογισμικό ΑΒΕΚΤ του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης. Το Σύστημα Αυτοματισμού Βιβλιοθηκών του ΕΚΤ έχει τη δυνατότητα να καλύψει πλήρως τις ανάγκες αυτής της εξειδικευμένης βιβλιογραφικής βάσης δεδομένων, καθώς:

- θ υλοποιεί τις διατάξεις UNIMARC και UNIMARC/ Authorities
- θ επιτρέπει την εισαγωγή και επεξεργασία βιβλιογραφικών εγγραφών και εγγραφών καθιερωμένου τύπου
- θ εξασφαλίζει φιλικό περιβάλλον εργασίας (interface) με επιλογή προκαθορισμένων τιμών βάσει των διατάξεων που υλοποιεί
- θ υποστηρίζει τη συνδυαστική και παράλληλη διαχείριση βιβλιογραφικών εγγραφών και εγγραφών καθιερωμένου τύπου
- θ επιτρέπει την ανεξάρτητη επεξεργασία, αντικατάσταση και διαγραφή εγγραφών καθιερωμένου τύπου

Το έργο της κωδικοποίησης των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβέρνησης ενισχύθηκε σημαντικά από την τυποποίηση της όλης διαδικασίας. Καθορίστηκαν στάδια με διακριτές λειτουργίες, που συνετέλεσαν στη γρηγορότερη και πιο αποδοτική επεξεργασία του υλικού. Συγκεκριμένα, δόθηκαν:

- αναλυτικές οδηγίες κωδικοποίησης και καταλογογράφησης των ΦΕΚ
- πίνακες αντιμετώπισης δύσκολων περιπτώσεων επεξεργασίας
- πίνακες ανάλυσης των πεδίων UNIMARC
- αλφαβητικοί κατάλογοι θεματικών όρων για τη διευκόλυνση της θεματικής επεξεργασίας των άρθρων

Επίσης, το έργο της καταλογογράφησης των ΦΕΚ ενισχύθηκε από την δημιουργία ομάδων εργασίας σε διαφορετικούς τομείς:

- καταλογογράφηση και θεματική επεξεργασία άρθρων
- εισαγωγή δεδομένων στο λογισμικό
- επεξεργασία των θεματικών επικεφαλίδων και ανάπτυξη θησαυρού

Μέχρι σήμερα, έχουν δημιουργηθεί:

- πάνω από 5500 βιβλιογραφικές εγγραφές
- πάνω από 10000 εγγραφές καθιερωμένου τύπου
- πάνω από 300 θεματικοί όροι διασυνδεδεμένοι με κάθετες και οριζόντιες σχέσεις

Η δημιουργία του προαναφερόμενου πληροφοριακού συστήματος συμβάλλει σημαντικά, όχι μόνο στη ανάπτυξη μίας βιβλιογραφικής βάσης δεδομένων, αλλά και στην παραγωγή βοηθητικών εργαλείων στο χώρο της διοικητικής επιστήμης. Συγκεκριμένα, ο θησαυρός θεματικών όρων συντελεί στην ανάπτυξη ενός λεξικού διοικητικής ορολογίας και στη σύνταξη διοικητικής εγκυκλοπαίδειας. Η βάση δεδομένων συμβάλλει στη δημιουργία διοικητικού άτλαντα με ποσοτικά δεδομένα, αλλά ενισχύει και τη σύνταξη της διοικητικής εγκυκλοπαίδειας σε συνάρτηση με το θησαυρό.

Συμπέρασμα: Από την παρουσίαση που προηγήθηκε προκύπτει ότι το πεδίο δράσης των βιβλιοθηκών εκτείνεται σε μία προκλητική και ελπιδοφόρα περιοχή, εκείνη της κυβερνητικής πληροφόρησης. Η νέα αυτή αποστολή θα οδηγήσει σε μία σειρά λειτουργικών και δομικών αλλαγών των βιβλιοθηκών που θα φέρουν στους φυσικούς και ηλεκτρονικούς χώρους τους, χιλιάδες πολίτες της χώρας. Οι βιβλιοθήκες με τη νέα μορφή τους ως κέντρα παροχής κυβερνητική πληροφόρησης, αποτελούν το μέσο υλοποίησης μιας αναπτυξιακής διαδικασίας που τελικό στόχο έχει την εξυπηρέτηση του πολίτη και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής.